

PASSENDALE • BESELARE • GELUVELD • ZANDVOORDE

ZONNEBEKE

Groepsuitstappen

1914-1918

de Westhoek
Pure verwondering

In de Westhoek komt u nog steeds 'den grooten oorlog' tegen, die van '14-'18... met zijn talrijke begraafplaatsen, zijn vele monumenten, zijn bunkers en de vele littekens die hij in het landschap achterliet...

Wat u bij ons aan herinneringen en verwijzingen vindt, is zo groot en verscheiden dat het voor u als organisator van een groeps- of schoolreis niet altijd gemakkelijk kiezen is.

Om het aanbod wat overzichtelijker en uw keuze wat eenvoudiger te maken, werkte het Memorial Museum Passchendaele 1917 een aantal voorstellen uit, 'à la carte'. U kiest en combineert al naargelang de interesse van uw groep en de tijd die u ter beschikking hebt. Als eerste kennismaking lijkt het logisch om voor de 'klassiekers' te opteren, terwijl u met een groep gevorderden beter gaat voor de minder bekende sites. U kunt uw uitstap ook in het teken van een bepaalde campagne samenstellen, zoals bijvoorbeeld de Eerste Slag bij Ieper 1914, de Tweede Slag bij Ieper 1915, de Slag van Passendale 1917,... of u werkt thematisch rond bunkers, begraafplaatsen, persoonlijke verhalen, de mijnenslag,... Keuze- en combinatiemogelijkheden te over! Per bezienswaardigheid geven wij een timing mee. Voorzie voldoende tijd voor de verplaatsingen en voor het in- en uitstappen. Hebt u nog vragen? Wij helpen u graag om voor u het best passende programma in elkaar te steken.

Naast de arrangementen 'à la carte' bieden wij ook een daguitstap aan naar de bekendste sites van de Somme. Vanaf september 2007 komt daar nog 'The Road to Passchendaele' bij: de Slag bij Passendale, zoals de soldaten die zelf beleefden. Voor schoolgroepen bieden we een volledig educatief pakket aan voor zowel het Memorial Museum als voor de diverse sites.

BEZOEKEN À LA CARTE

Memorial Museum Passchendaele 1917

Het Memorial Museum benadert de oorlog op een historische en persoonlijke manier. Op de eerste verdieping krijgt u een overzicht van de vijf slagen bij Ieper met nadruk op de vernietigende Slag van Passendale. Het museum beschikt over een unieke collectie historische voorwerpen aangevuld met foto's, filmbeelden, kaartmateriaal en anekdotes. Gaandeweg maakt u de veranderingen in technologie, denkwijze, tactiek en moraal mee. Op het einde van deze tijdreis komt u terecht bij de problematiek van de oorlogserfenis: de tienduizenden doden, het verwoeste landschappen wat er vandaag nog in de bodem van terug te vinden is.

Hierna daalt u via een loopgraaf 6 meter af tot in een Britse dug-out uit 1917. Deze minutieus nagebouwde dug-out is uitgerust met communicatie- en verbandpost, pompkamer, werkatelier, slaappleatsen, ... Een aangrijpend beeld van hoe er ondergronds geleefd werd omdat er boven niets meer was. Op het einde wordt getoond wat er 90 jaar later nog van terug te vinden is. U kan er ook interactief de tientallen nog resterende dug-outs verkennen.

De trap omhoog brengt u terug naar de bewoonde wereld: de keuken van het kasteel. Die ziet er nog altijd uit zoals in de jaren '20 en u vindt er het verhaal van de moedige mensen die na de oorlog terugekeerd zijn om alles terug op te bouwen. Zij waren het die de Salient weer leefbaar maakten.

Op het gelijkvloers loopt elk jaar een thematische tentoonstelling, die met uw toegangsticket van het museum gratis te bezoeken is.

Het Memorial Museum Passchendaele 1917 is de ideale uitvalsbasis voor een uitstap naar het vroegere front. Zijn centrale ligging zowel als zijn onderbouw geven de bezoeker de nodige achtergrondinformatie voor een bezoek 'te velde'.

Toegang: € 3 p.p. (vanaf 15 personen)

Duur: 75 min

Tyne Cot Cemetery

Tyne Cot Cemetery is de grootste begraafplaats van de Commonwealth ter wereld. Het is ook de belangrijkste herinnering aan de bloedige slag van Passendale. Tijdens het Britse offensief van 1917 vielen hier in 100 dagen tijd tienduizenden doden voor een terreinwinst van amper 8 kilometer. Tyne Cot is de naam die de Britten gaven aan een versterkte positie van de Flandern I stelling. Na de verovering door Australiërs op 4 oktober 1917 werd er een eerste hulp post ingericht. Wie het hier niet overleefde, werd ter

plaats begraven waardoor een kleine begraafplaats ontstond met een 300-tal doden.

In de periode 1919-1921 brachten gespecialiseerde 'Exhumation Companies' hier bijna 12.000 doden van op de omliggende slagvelden samen, waarvan het merendeel niet bij naam bekend is. De begraafplaats is ontworpen door Sir Herbert Baker en ingehuldigd in 1927. Ze wordt beheerd en prachtig onderhouden door de Commonwealth War Graves Commission. Achteraan staat een vermistenmonument met 35.000 namen van vermiste Britten en Nieuw-Zeelanders, die in de omgeving gesneuveld zijn na 16 augustus 1917. Dit Tyne Cot Memorial geeft het vervolg van de namen op de Ieperse Menenpoort. Tyne Cot Cemetery wordt jaarlijks aangedaan door meer dan 180.000 bezoekers uit alle hoeken van de wereld. Daarom werd recent een nieuwe bezoekersinfrastructuur in gebruik genomen met parking, sanitair en een informatief bezoekerscentrum met een uniek zicht over de oude slagvelden. Niet te missen op elke battlefield tour.

■ Toegang: gratis - Duur: 60 min

Zonnebeekse Crypte

In de crypte liggen 15 Zonnebeekse helden. Een veteraan van 1830, 11 militairen uit de Eerste Wereldoorlog en 3 slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Nadat je de trap afgedaald hebt, kun je de kisten met de stoffelijke resten tastbaar zien. Het is de enige plaats in België waar zo'n crypte gebouwd is en waar je die ook kan bezoeken.

Een bijzondere plaats!

Toegang: vrij - Duur: 20 min

Zandvoorde

Dit op een heuvel gelegen pittoreske dorpje is de plaats waar in 1914 de elite van de Britse cavalerie gestreden heeft. Veel 'Lords' en 'Sirs' zijn er gesneuveld. Diverse monumenten zoals een brandraam in de kerk, het Household Cavalry Memorial en Zandvoorde British Cemetery herinneren ons hieraan. Zandvoorde was daarna nog tot het einde van de oorlog in Duitse handen. Daarvan getuigt een indrukwekkende commandobunker uit 1916, die ook te bezoeken is.

Toegang: vrij - Duur: 90 min

Passendale dorp - Crest Farm

Passchendaele 1917 is een sleutelbegrip in de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. Op het marktplein herinneren tal van gedenkplaten aan het bloederig verleden van dit dorp. Op wandelafstand van de markt vind je Crest Farm Memorial ter ere van de duizenden Canadezen die in de laatste 800 meter naar 'Passendale' gesneuveld zijn. Deze plaats biedt je ook een uitzicht op de strategische vallei van de Ravebeek.

Toegang: vrij - Duur: 30 min

Geluveld

Op 31 oktober 1914 werden de Duitsers hier op een stoutmoedige en heldhaftige manier tegengehouden door het Worcestershire Regiment en de South Wales Borderers. De molen, de kerk en het prachtige kasteel zijn betekenisvolle sites waar opoffering en vastberadenheid ooit de hoofdrol speelden. Een bezoek aan Geluveld is elementair voor het begrijpen van de Eerste Slag bij Ieper.

Toegang: vrij - Duur: 20 min

Polygon Wood

Deze naam weerklinkt op elk Australisch monument. Het bos, voor de oorlog militair domein, werd met veel verliezen ingenomen op 26 september 1917. Een vooroorlogse schietheuvel zit thans nog vol met onderaardse gangen. Boven op de heuvel staat nu het monument voor de 5de Australische divisie, met er naast de begraafplaats Buttes New British Cemetery. Daar is ook een speciaal monument voor de Nieuw-Zeelanders die in de winter 1917-18 in de omgeving vermist zijn. Naast het bos vind je het kleine Polygon Wood Cemetery. Hier werd in 2004 nog de Gordon Highlander John Thompson begraven. Een unieke en sfeervolle plaats.

■ Toegang: vrij - Duur: 30 min

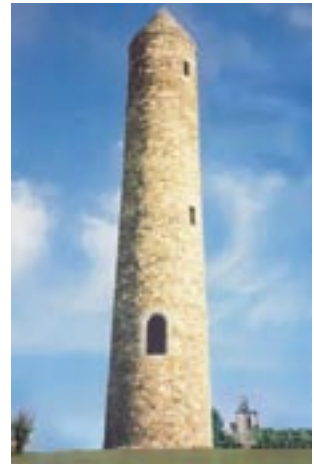
Menenpoort - Last Post

Al sinds de inhuldiging van het monument in 1927 zorgt de Last Post Association ervoor dat om acht uur 's avonds de Last Post geblazen wordt onder de Menenpoort. Dit ter nagedachtenis aan alle vermiste militairen van de Commonwealth in de Salient. Bijna 55.000 soldaten zonder gekend graf worden op de muren van dit grootse memorial herdacht. Elk jaar komen duizenden hier hun eer betuigen. Want zoals veldmaarschalk Plumer zei bij de inhuldiging: 'He is not missing, he is here'. De Last Post is de aangeraden afsluiter voor elke fronttoer. Toegang: vrij - Duur: 20 min

Ierse Vredestoren

Deze indrukwekkende toren dateert uit 1998 en herdenkt alle Ierse gesneuvelden uit de oorlog zonder onderscheid in politieke of religieuze overtuiging. Even verder in Wijtschate, vochten Noord- en Zuid Ieren op 7 juni 1917 voor het eerst broederlijk zij aan zij. De toren staat symbool voor de verzoening tussen volkeren in het verleden, het heden en de toekomst. Het is een zogenaamde 'Round Tower' zoals die nog overal in Ierland te vinden zijn. Een uniek monument voor een unieke getuigenis. Toegang: vrij - Duur: 20 min

Railway Wood - Bellewaerde

Dit bosje langs de oude spoorweg Ieper-Roeselare kreeg van de Britten de naam Railway Wood. De hoogte geeft een ideaal uitzicht over Ieper. In 1915 won de beroemde dokter Noël Chavasse hier zijn eerste onderscheiding. Het Cross of Sacrifice herdenkt 12 Royal Engineers die vermist zijn in de ondergrondse oorlog. In de nabije omgeving liggen ook nog een twintigtal mijnenkraters.

Toegang: vrij - Duur: 30 min.

Hill 60 - Caterpillar

De naam zegt het zelf al, deze heuvel ligt 60 meter boven de zeespiegel. Het is een van de enige stukjes origineel frontland-schap in de Salient. De enorme mijnenkraters, bunkers en bomputten getuigen over de vele gevechten om de heuvel. Er zijn ook monumenten voor de Queen Victoria Rifles, de 14th Light Division en de 1st Australian Tunnelling Company. Aan de andere kant van de spoorweg ligt de indrukwekkende Caterpillar Crater met een diameter van 80 meter!

Toegang: vrij - Duur: 60 min.

Duitse begraafplaats Langemark

Waar Passendale tot het collectieve geheugen van de Angelsaksische landen behoort, is Langemark een begrip in Duitsland. In oktober 1914 vielen hier duizenden jonge Duitse soldaten tijdens een wanhopige stormaanval. De begraafplaats ontstond al tijdens de oorlog, maar werd in de jaren '30, '40 en '50 uitgebreid tot een van de grootste verzamelbegravingplaatsen in Vlaanderen. Nu rusten hier meer dan 44.000 Duitse soldaten. De beelden van de rouwende soldaten, de grote eiken, het kameradengraf en de platte zwarte stenen zorgen voor een zeer aparte sfeer. Deze begraafplaats is een stille, maar zeer krachtige aanklacht tegen oorlog. Net als het Britse Tyne Cot Cemetery zou dit op geen enkele fronttoer mogen ontbreken. In een nabijgelegen onthaalpunt wordt duiding gegeven bij deze zeer indrukwekkende site.

Toegang: vrij - Duur: 30 min.

Cryer Farm – Clapham Junction

Daal af in een Duitse ondergrondse verbandpost. Onder een dak van meer dan twee meter beton en aarde bevindt zich een unieke medische post met pompkamer, operatiekamer en wachtruimte voor 50 man. Gewonden werden hier klaargemaakt voor transport en wie het niet haalde, werd even verder begraven. Op Clapham Junction staan monumenten voor het Gloucestershire Regiment, dat er vocht in de Eerste en Tweede Slag bij Ieper, en voor de 18de divisie die er tijdens de Derde Slag bij Ieper veel verliezen leed. Clapham Junction en Cryer Farm liggen langs de historische Menin Road, de grote baan Menen-Ieper. Toegang: € 1 per persoon gids verplicht. - Duur: 60 min.

's Graventafel

Op 4 oktober 1917 werd deze hoogte ingenomen door de Nieuw-Zeelanders. De aanval liep even verder vast in de vallei van de Ravebeek. Pogingen op 9 en 12 oktober om de patstelling te doorbreken, eindigden in een bloedbad. Een groots monument herdenkt de inzet van de Nieuw-Zeelanders. Een 50-tal meter verder is een goed bewaarde Britse bunker vrij toegankelijk.

Toegang: vrij - Duur: 20 min

Bayernwald

Voor wie eens echt wil weten hoe het leven in de Duitse loopgraven was anno 1916-17. Vier bunkers zijn onderling met elkaar verbonden door meer dan 320 meter, op archeologische basis, gereconstrueerde loopgraven. Het zijn de enige Duitse loopgraven in de streek! De aanwezige originele luisterschachten vertellen het verhaal van de mijnenslag in 1917. In een infopaviljoen wordt toelichting gegeven met panelen en ook met een indrukwekkende bronzen maquette. Een absolute aanrader voor elk frontbezoek!

Toegang: 1 per persoon

Duur: 60 min.

Letteberg

De Letteberg is de kleinste van drie heuveltoppen die samen de Kemmelberg uit maken. Naar het einde van 1916 begonnen gespecialiseerde Britse eenheden aan de bouw van honderden ondergrondse schuilplaatsen, de zogenaamde 'dug-outs'. Hier werd er in de heuvelrug een ondergronds hoofdkwartier gebouwd. De ingangen waren beschermd door bunkers. Dit maakt de site erg bijzonder. In het ondergronds hoofdkwartier werd de mijnenslag van 7 juni 1917 mee voorbereid. Wanneer de mijnen ontploften, stond de Britse Generale Staf boven op de Letteberg om het hele gebeuren te observeren. Tijdens het lenteoffensief van 1918 werd de site ingenomen door de Duitsers en zijn de bunkers ingericht als eerste hulp-post. Toegang: vrij - Duur: 45 min.

Vancouver Corner

Op 25 april 1915 werden de Canadezen hier totaal verrast door de Duitsers, die na de succesvolle gasaanval van 22 april een verdere doorbraak wilden forceren. De Canadezen zetten alles op alles om de aanval af te slaan en de vijand te stoppen. De gevechten waren zo hevig en bloederig dat de nabijgelegen Steenakker molen de naam 'Totenmühle' kreeg. Het Canadees monument met de 'Brooding soldier' is een van de meest aangrijpende in de streek.

Toegang: vrij
Duur: 20 min.

In Flanders Fields Museum

Het In Flanders Fields museum ontleent zijn naam aan het bekende gedicht van John McCrae. Getuigenissen van mensen en objecten moeten de bezoeker overtuigen om actief mee te werken aan vrede en verdraagzaamheid. In de interactieve opstelling wordt gebruik gemaakt van de modernste multimedia. Een indrukwekkend museum dat aanzet tot bezinning.

Toegang groepen: € 5 - schoolgroepen: € 3,50. In combinatie met het Memorial Museum Passchendaele 1917: € 5,50 - Duur: 60 min

DAGARRANGEMENTEN

Platoon Experience - The Road to Passchendaele

Een dagje levende geschiedenis. Je groep kruipt in de huid van een Australisch peloton uit 1917 en volgt het bloedige spoor naar Tyne Cot Cemetery.

Aan de hand van een historisch onderbouwd verhaal begeleidt een ervaren gids jongeren vanaf 14 jaar doorheen het historische slagveld van 4 oktober 1917 in het spoor van de 3^e Australische Divisie.

Na een bezoek aan het Memorial Museum Passchendaele 1917 en een inleiding in de gebeurtenissen en omstandigheden waarin men aan het front probeerde te

overleven gaan we op pad. Niet zomaar: de groep wordt volledig gekleed en uitgerust als een Australisch peloton uit die tijd.

Vanzelfsprekend gaan we in op het militaire verhaal van 4 oktober 1917, maar veel belangrijker nog wordt de persoonlijke betrokkenheid van de deelnemers. Elk pelotonslid kruipt immers in de huid van een Australiër die er toen bij was. Je krijgt een identiteit aangemeten en op het einde van de dag leer je op Tyne Cot Cemetery hoe het afloopt met jouw militair. Een ontvullende confrontatie!

Om in de stijl te blijven bestaat je middagmaal uit soldatenkost anno 1917.

Uniek aan het Westelijke front!

Enkel voor groepen, beschikbaar vanaf september 2007. Begeleiding door een speciaal opgeleide gids is verplicht (inbegrepen in het pakket)

Dagtrip naar de Somme

Naast Passendale 1917 is de Somme 1916 een van de belangrijkste slagvelden van de Eerste Wereldoorlog.

Op 1 juli 1916 ontketenden Britse en Franse troepen hier een grootscheeps offensief met het doel om het front van Verdun te ontlasten. Het verwachte succes bleef uit. De eerste dag van de aanval werd voor het Britse leger de bloedigste dag ooit: bijna 60.000 doden, gewonden en vermisten.

De lieflijke streek van de Somme heeft na al die jaren de rust terug gevonden. Toch wordt je in bijna elk dorp, in elke straat, op elk veld geconfronteerd met de littekens van de oorlog. Reusachtige mijnputten, nationale monumenten, restanten van loopgravenstelsels en een indrukwekkend memorial voor de vele vermisten hebben het landschap permanent getekend. Meer nog dan in Vlaanderen, liggen soms piepkleine begraafplaatsen overal uitgezaaid.

Een ervaren gids vertelt over het succes van de leren aan de Ulster Tower, de vastberadenheid van de Australiërs bij Pozieres, het drama van de New Foundlanders in Beaumont-Hamel, de inzet van de Zuid-Afrikanen in Delville Wood en natuurlijk over de verbetering van de Duitse verdediging.

De Somme ligt op slechts twee uur rijden van Zonnebeke. Het Memorial Museum Passendale 1917 heeft als enige deze daguitstap op het programma.

Gidsen kosten 150 euro per dag + 5 euro p.p. (met eigen bus, incl. bezoek aan het museum in Albert).

EDUCATIEF AANBOD:

Museumkoffer

Het Memorial Museum heeft speciaal voor scholen een educatieve koffer samengesteld met tastbare voorwerpen. De koffer laat de leerling zelf ervaren hoeveel iets weegt, hoe iets ruikt en aanvoelt. Elk voorwerp belicht een ander aspect van de oorlog. Voor de lagere niveaus zit er ook een ganzenbord en een historisch verhaal in de koffer als basis voor een luisterles. Dit verhaal gaat over een kind in oorlogsgebied en sluit sterk aan bij de leefwereld van de leerling. Tenslotte is er nog een media-cd met een korte documentaire en enkele liedjes uit de oorlog. Meer nog dan woorden illustreert muziek de gevoelswereld van de soldaat.

De koffer kan de ideale basis zijn voor de uitbouw van een zelfgemaakte tentoonstelling, een themaweek of een schoolproject. Het gebruik van de koffer kost slechts € 7,50 per week. U betaalt wel een waarborg van € 200, maar die krijgt u terug na het binnenbrengen van de koffer. Tijdig reserveren is de boodschap.

Didactische handleiding voor leerkrachten

Het Memorial Museum werkte een didactische handleiding uit voor leerkrachten. Hierin wordt de complexiteit van oorlog ontrafeld in begrijpbare onderdelen. Deze thema's kunnen ook de basis vormen voor een boeiende les, waarin één specifiek onderwerp dieper wordt uitgewerkt. Een aantal werkblaadjes passen niet alleen in de les geschiedenis, maar eveneens in de lessen taal, plastische opvoeding, biologie en technische vakken. Vanzelfsprekend krijgt de leerkracht steeds de correctiesleutel tot de oefeningen.

De didactische handleiding is te koop in het museum voor € 5.

Werkblaadjes en museumhandleiding

De museumhandleiding leidt de leerkracht doorheen het museum, zaal per zaal. Zo kan hij/zij tijdens het bezoek steeds een eigen klemtoon blijven behouden. De moeilijkheidsgraad van de vragen staat telkens aangegeven. U krijgt de handleiding gratis mee als u een schoolbezoek boekt voor het museum. We raden u aan om zeker op voorhand eens langs te komen om uw excursie optimaal voor te bereiden. Leerkrachten op prospectie kunnen bovendien het museum gratis bezoeken.

Bij het museumbezoek zelf betalen de leerlingen € 3 per persoon. Leerkrachten en begeleiders mogen gratis binnen.

Modules per site

Na de historische inleiding in het museum kunt u de streek verkennen. Daar getuigen duizenden graven van de verschrikkingen van de oorlog. Overgebleven constructies, zoals bunkers en loopgraven, laten toe om ervaringsgericht te werken. Ze geven ook een heel goed beeld van de realiteit. De beknopte modules met handleiding, werkblaadjes en correctiesleutel zorgen voor een goede ondersteuning om de sites optimaal te verkennen. Ook hier is ruimte gelaten voor eigen accenten. Een leerkracht kan dus zelf uit de beschikbare modules kiezen en zo een eigen pakket samenstellen. Deze modules zijn opgevat als een onderwijsleergesprek. Er zijn ook vragen voorzien die de leerlingen na afloop zouden moeten kunnen oplossen. Wie boekt voor bepaalde sites in combinatie met het museum, krijgt de bijhorende modules en werkblaadjes gratis.

PRAKTISCH:

Gidsen

Het Memorial Museum Passchendaele 1917 beschikt over ervaren en bekwame gidsen, niet alleen voor een rondleiding in het museum maar ook voor de sites. Deze gidsen worden toegekend op basis van taal, kennisniveau en doelgroep.

Een gids kost € 30 voor het eerste uur en € 20 per bijkomend uur. Voor een halve dag betaalt u max. € 80 en € 120 voor een volledige dag.

Vervoer

Alle vermelde bezoeken en arrangementen gebeuren met uw eigen bus. Indien u dit evenwel wenst, kan de Dienst Toerisme voor u een bus, een toeristisch treintje of paard en kar regelen.

Prijzen en informatie eveneens op aanvraag.

Boeking

Reserveren doet u best minstens 10 dagen vooraf.

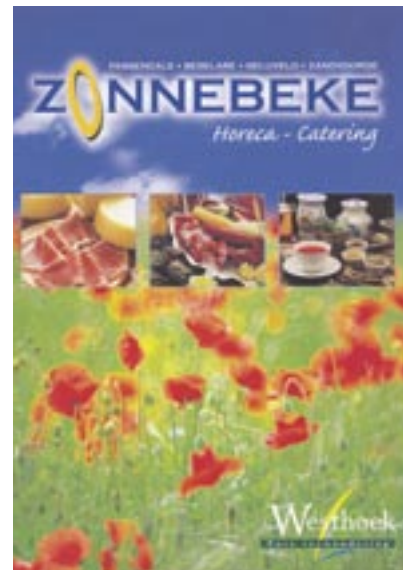
Maaltijden en accommodatie

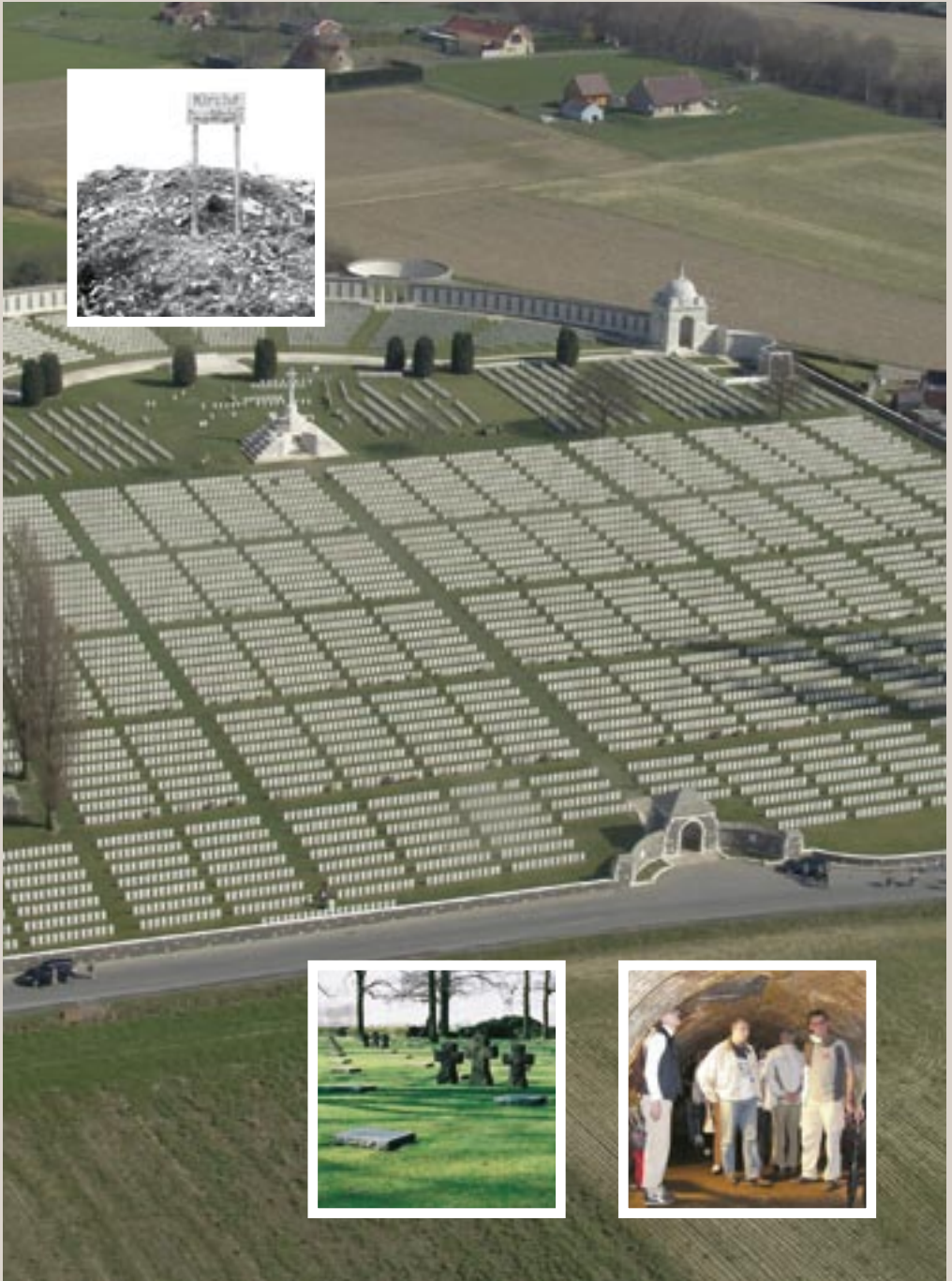
Wij denken ook aan de inwendige mens. Het kasteelpark biedt gratis picknickplaats in openlucht.

Maar Zonnebeke heeft ook diverse horecazaken met een aanbod gaande van broodjesmaal, over dagschotel tot uitgebreid diner.

Ook wat overnachtingen betreft, verschillen de mogelijkheden van B&B, jeugdherberg tot hotel.

Vraag naar onze speciale horecafolder.

MEMORIAL MUSEUM PASSCHENDAELE 1917 DIENST TOERISME

leperstraat 7 a
8980 Zonnebeke
Tel.: 051 77 04 41
Fax.: 051 78 07 50
e-mail: toerisme@zonnebeke.be
www.passchendaele.be